

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Govor državnega poslanca Nabergoja

v državnem zboru dne 14. maja 1889.

Ker je odkazanega le malo časa za posvetovanja naša, hočem na strani pustiti bisivo legalizovanja in spregovoriti le nekaj besed o organih, kateri opravljajo legalizovanje v okolici Tržaške. Od beležnikov v Trstu ni noben zmožen toliko slovenščine, da bi mogel v tem jeziku napraviti beležniški akt. (Čujte! Čujte! na desnici.) In vendar je vsa okolica Tržaška slovenska in še znaten odlomek mestnega prebivalstva. Že desetletja je vse prebivalstvo okolice Tržaške navezano v pravnih zadevah na zakotne pisarje. To je težaven, žalosten in neznosen položaj. Čas je že, da se preneha. Slovenci okolice Tržaške so vendar opravičeni zahtevati, da se na beležniška mesta pokličejo vsaj deloma osebe zmožne slovenščine. (Prav res! na desnici.) Neobhodno potrebno je, da oni, ki hoče službovati v kakej deželi in živeti od prebivalstva, se potrudijo, naučiti se dotični jezik. (Dobro! Dobro! na desnici.)

Če prosilci za javna mesta nemajo te predvidnosti, je pa državna uprava dolžna imenovati le take prosilce, ki imajo potrebno jezikovno znanje.

§ 12. beležniškega reda se glasi (čita):

„Imenovanemu beležniku, če je v okoliših njegovega uradnega sedeža več jezikov navadnih, mora nadsodišče dati potrjilo s tem, v katerem teh jezikov je po dokazih, katere je predložil pri imenovanju, poklican spisavati beležniška pisma.“

Če je v deželi, kjer je sedež beležnika, več jezikov navadnih, mora nadsodišče beležniku vsak čas dati dovoljenje, da sme delati beležniška pisma v vseh teh jezikih, če dokaže, da zna te jezike.

To dovoljenje se pa beležniku sme odtegniti, če pri delanju beležniških pisem napravi take napake, da se vidi, da dosti ne zna teh jezikov.“

§ 43. se glasi (čita):

„Beležniška pisma imajo se delati v deželnem jeziku, ki je navaden v okoliših beležnika; če je več deželnih jezikov navadnih, pa v onem jeziku, v katerem želi stranka. Slučajje, v katerih je dovoljeno delati pismo v tujem jeziku, določa zakon.“

Le kratko hočem opozoriti na neugodnosti, ki nastanejo prebivalstvu, če javni funkcionarji,

zlasti ravno beležnik, ne znajo njegovega jezika, opozoriti hočem tudi, kako zelo to nasprotuje državnim osnovnim zakonom, če prebivalstvo ne najde potrebnih jezikovnih znanosti niti pri beležniku, na katerega je navezano v najvitalnejših imenskopravnih vprašanjih. (Prav res!) Naše pritožbe o tem so tako pogoste in tako glasne, da njim nemam nič novega pristaviti, omejim se le na to, da visoko vlado na te okoliščine opozorim in jo prosim, da naj ne zamudi pri nameščenju, ko bode prvokrat izpraznjeno kako beležniško mesto v Trstu, ozirati se na dejanske razmere in zahtevati od prosilca popolno znanje slovenščine v besedi in pismu, da se naredi konec sedanjim neznosnim razmeram. (Živahno odobravanje na desnici.)

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani 23. maja.

Predseduje podpredsednik Jos. Fr. Seunig. — Navzočnih je 90 članov. Podpredsednik Seunig pozdravi ude, konstatuje sklepčnost zboru ter pozdravi posebno g. deželnega predsednika bar. Winklerja, prosi ga, da ohrani družbi svojo dosedajno izredno naklonjenost. Pozdravi tudi dež. glavarja, doktorja Poklukarja, in župana Ljubljanskega, gospoda Grassellija. (Dobro! Slava!) Žalostnim srcem se spominja umrlega društvenega predsednika grofa Thurna-Valsassino, kateri je bil družbi iskren prijatelj in pozove zbor, da v znak žalovanja ustane raz sedeža. (Se zgodi.) Druga velika izguba zadela je vso Avstrijo. Smrt cesarjeviča Rudolfa morajo posebno britko čutiti kmetovalci, ker je ranjki cesarjevič dobro poznal težnje kmetijskega stanu. Centralni odbor izrekel je že svoje sožalje na neizmernej izgubi, vabi pa zbor, da v znak globokega sožalja ustane s sedežev. (Se zgodi.) Predno se prične zborovanje, kliče podpredsednik: „Bog tolaži in ohrani našega presvetlega cesarja Frana Jožefa I., Živio! Slava! (Ves zbor zakliče naudušeno trikrat „Živio! Slava!“) Potem izjavi gosp. podpredsednik, da je zborovanje otvorjeno.

Tajnik g. Pirc, naznanja, da so za današnje zborovanje kmetijske družbe: Dunaj, Opava, Trst, Gorica in Solnograd svojim zastopnikom izvolile

gosp. podpredsednika Jos. Fr. Seuniga, Celovec, Gradec, Levov in Linc tajnika, g. G. Pirca; hrvatsko-slavonsko kmetijsko društvo vodjo g. Povšeta in tajnika g. Pirca.

Tajnik g. Pirc poroča potem o delovanju centralnega odbora v l. 1888. Poročevalec pravi, da je bilo delovanje jako veselo in živahno, posebno po deželi. Število društvenikov se je jako pomnožilo, kajti l. 1880 štela je kmetijska družba kranjska le 530 udov, vsota letnih doneskov iznašala je 792 gld., vsprejemnih pristojbin pa je došlo 61 gld. 50 kr. A že l. 1888. je 1059 udov, vsota letnih doneskov je iznašala 1267 gold. 50 kr., pristojbin pa 518 gold. in l. maja 1889 šteje društvo že 1160 udov. A tudi delovanje podružnic po deželi bilo je jako živahno. Ustanovile so se štiri nove in mej tridesetimi so imele občne zборе vse, razen dveh, kar doslej še ni bilo. Sploh so uvidele podružnice, kako koristno je sodelovanje s centralnim odborom. V nekaterih krajih dežele bi bilo pač želeto bolj živega delovanja podružnic in to velja posebno glede na Kočevsko podružnico. Umrlo je preteklo leto 24 udov, katerih imena tajnik prečita, omenjajoč, da so bili po 20 do 30 let zvesti društveni udje. Zbor v znak sožalja ustane s sedežev.

Tudi delovanje konjarskega odseka kmetijske družbe bilo je lansko leto uspešnejše, ker se je odsek bolj naslonil na kmetijsko družbo. Vse potrebno se je že poskrbelo, da se uvedejo tudi na Kranjskem konjske dirke, katere bodo gotovo povzdignile konjorejo in da se pripravijo za to, potrebni novci. Kar se tiče izvršbe zborovih sklepov za l. 1887., je centralni odbor sklenil, obrniti se do c. kr. deželne vlade, da se v Metliškem okraju napravi ob državnih stroških ameriška trtnica in c. kr. vlada že razpravlja o nakupu prikladnega zemljišča v tem okraju. Sklep občnega zboru, kaj storiti za prosopeh domačega vinotrštva je centralni odbor uvaževal. A ni se mu posrečilo na Dolenjskem v ta namen sestaviti zadrugo. Vse podružnice izrekle so se v tem zmislu, da, akoravno dolenjski vinorejci težko prodajo vino po dobri ceni, vendar jih ni pridobiti za nameravano zadrugo. Boljše kaže v tej zadevi v Vipavi, kjer se je že sestavil v ta namen odbor in poslal pravila vinske zadruge centralnemu odboru v pretres in odobrenje. Poslala se

LISTEK

A. Janežičeva slovenska slovnica.

Za srednje šole priredil in predelal dr. Jak. Sket. Šesta predelana izdaja. V Celovcu, 1889. 8°. 274.

Janežičeva „Slovenska slovnica“ je bila nad četrtstoletja učna knjiga v slovenskih srednjih šolah in se je splošno prikupila in udomačila v tem dolgem času radi praktične in pregledne razdelitve gradiva in lahko umljive, neprisiljene pisave, in zasekava tako dovolj globoko v razvoj našega književnega jezika. Zato smo hvaležni g. Sketu, kateri si je pridobil že mnogo zaslug za našo učno literaturo — omenim njegovo lepo „Slovensko berilo“ in njegovo slovensko slovnico, katero je omenil pohvalno celo prof. Jagić v svojem zborniku VII, 628 — da je nam oskrbel novo nekoliko popravljeno izdajo. Popravil je samo nekaj najpotrebnejših stvari in pustil knjigi staro praktično razdelitev, drugače bi bili dobili celo novo knjigo, katera bi nikakor ne bila več Janežičeva slovnica in to bi gotovo ne bilo umestno, ker smo preveč vajeni te slovnice.

Radi tega izdatelj ni mogel upeljati znanstvene razdelitve pri sklanji, in to tudi ni potrebno, ker služi za bolj učene svrhe na srednjih šolah Šumanova slovnica, katera je sestavljena na znanstveni podlagi. Janežičeva slovnica je učna knjiga in ima popolnoma praktično svrbo in s tega stališča moramo presojevati tudi novo izdajo. Samo po sebi je tedaj umevno, da se je izdatelj — kakor sam pravi v uvodu — ogibal vseh novotarij in narečnih posebnosti ter se držal onih oblik, katere imajo sedaj v našem slovstvu več ali manj občno veljavo. S tem stališčem se strinjamo radi. V učni knjigi gotovo ne sme biti prostora za nove „fabrikacije“ za nepotrebni „import“ iz hrvaščine in tudi ne prostora za „stringuliranje“ jezika.

Najbolj je popravil in predelal izdatelj ono poglavje, kjer se obravnava sklanja, tukaj je dodal „dostavek k sklanji i-jevih debel.“ Pa tudi v drugih poglavjih najdemo dovolj, dasi ne bistvenih popravkov, dostavkov, marsikaj je tudi izpuščeno. Posebno se pa mora omeniti, da je pridejan obširen odstavek o najvažnejših tujkah (str. 153—164), kar gotovo ni knjigi na kvar. Da je izpustil prvo opombo na str. 9 (jaz imam pred seboj peti natis),

to se more le odobravati, ker ni vse tako nedvomljivo, kakor je tam pisal pokojni Janežič, tudi s tem se strinjam, da je izbrisal celo poglavje o cerkvenosloven. poluglasnikih in nasalnih vokalih, za to ni mesta v praktični slovenski slovnici, to že spada v bolj učeno knjigo, sploh bo pa izdatelj imel najbrž na drugem mestu priliko, da govori o tej stvari. Ne razvidim pa, zakaj je izpustil opombo na str. 14, kjer pozvemo, da živi tudi mej Slovenci glas č, jednako mi je nejasno, zakaj je odstranil op. na str. 36, kjer navaja Janežič star. acc. sgl za mož dati, saj je on pridržal in celo dodal nove opombe, katere gotovo neso večje važnosti od omenjenih, tako na pr. opomba v § 7, 8, 9. itd. V vseh teh opombah ozira se na posebnosti dialektične in če bi knjiga ne bila popolnoma učna, bi samo želel, da bi se bilo vsprejelo v njo še več dialektičnih posebnosti. Zginil je tudi oni dostavek, kjer se omenja, da v nekaterih slovenskih narečjih odgovarja cerkvenosl. č samoglasnik α, kar nas spominja na češki in ruski refleks nosnika.

Razumevno je, da izdatelj v praktični slovnici ni mogel uvesti povsod znanstvene terminologije, da ni mogel vsigdar imenovati pojav s pravim

ganjala rekoč: Mehonja, beži v pečevje skalovje, ti v imenu Janezovem ne smeš nič škodovati itd. Tako sem namreč nekaj pri zaprtih vratih na uho vlekel, ko je neki Pivčan oteklino „zagovarjal.“

Če še omenim, da iz mej vseh slovenskih časopisov le „Edinost“ v jednom iztisu v roko jednega kmeta dohaja, si vsak lahko izračuni; na čem smo pri nas z omiko, kakšno zavetišče ima še pri nas babjeverstvo in kdo je vsega tega kriv. Mesto da možje in mladeniči cele večere v „botegi“ prazno slamo mlatijo, bi si lahko za majhne krajcarje časnike omislili in jih pridno čitali; nasledki bi se kmalu pokazali.

Spodbutelja manjka in ne vemo, kdaj pride. Ni čudo, ako se mesto lepo donečih slovenskih pesnij ne redkokrat: Voga, voga... ali: „Dagi dau paron Mičel“ in jednake laške izmečke v naši občini sliši. Šotorski.

Domače stvari.

— (Osobne vesti.) Dr. Bergmann nastanil se je kot zdravnik v Slovenski Bistrici. — Na Gorenji Poljskavi imenovan je nadučiteljem gosp. Josip Sabatti, na Gomilskem pa g. Martin Zupančič.

— (Z Dunaja) se javlja: Naučno ministerstvo sklenilo po večjih mestih ustanoviti petmesečne tečaje za izobraženje učnih sil za obrtne šole. Teh tečajev bi se udeleževali ljudski učitelji iz vseh kronovin. Kako bi se izvel ta načrt in kako pokrili troški, o tem vrše se pogajanja z deželnimi odbori.

— (Velikanska preiskava) vršila se je pretekle dni proti dijakom na gimnaziji in na učiteljski Mariborskem. Preiskava bila je dolga in mučna, kajti iskali so dlake v jajci. Nemško židovski listi, ki čujejo ob tacihi prilikah travo rasti, so že pisali o veliki jugoslovanskej zaroti, ki sega od Carigrada do nemške meje, in križali se, da se take razmere sploh dopuščajo. Bilo je veliko krika in vika, naposled pa se je pokazal znani „ridiculus mus“. Preiskava ni spravila družega na dan, nego to, da so dijaki zelo nevoljni in da je ta nevolja opravičena in pa, da so se oni, ki so preiskavo prouzročili, neusmiljeno blamirali, kar pa, kakor znano, nikomur ni zabranjeno.

— (V Kranji) poročil se je v sredo dne 22. t. m. priv. uradnik gospod Rudolf Starovašnik z gospico Antonijo Vidic.

— (Za deželnozborske volitve) opozarjamo na kranjski deželni red in deželni volitveni red, kateri zakon je v zalogi Klein in Kovač na svitlo prišel v ročni izdaji. Ta izdaja je po deželnem tajniku Pfeiferji tako urejena, da se dosle mnogokrat premenjena določila zlasti v deželnem volitvenem redu lahko in hitro pregledajo. Tej izdaji so dodani vsi tisti zakoni in druga določila, ki se tičejo deželne ustave in deželnega zastopa.

— (Občinski zakon za Kranjsko) je ravnokar v zalogi tiskarne Klein in Kovač v ročni izdaji na svitlo prišel, katero je deželni tajnik Pfeifer prav skrbno uredil. Ta izdaja je posebno zaradi tega dobro došla, ker je zavolj jasnega in naglega pregleda tako urejena, da so namestu onih paragrafov, kateri so se od leta 1866. mnogokrat

„slovničarsko“ razlikovanje že močno utrdilo (prim. Archiv XI 530–547, Cvetje VIII, 10). Pri sklanju po obrazcu ljudje bi bilo dobro razločevati nekoliko mej posameznimi skloni, nekateri se nahajajo jako gosto kakor n. pr. *gradje*, drugi so pa jako redki kakor na pr. gen. pl. *gradi*. Jeli res končnica 2. sgl. *š* nastala iz *si* je jako dvomljivo (str. 67) na str. 79 bi se moralo vendar omeniti, da part. umiven, povijen so danes silno redki.

Mej besede tujega vira jih je nekaj uvrščenih, katere so skupnega indoevrop. porekla, tako orožje katero moramo staviti k litav. glagolu *rengti*. Da se v slovan. ni ohranilo deblo v obliki *reg* — nič ne de, saj imamo več primerov, kjer nam podajajo samo sorodni jeziki soroden izraz na pr. moliti, pre — lom itd. *Jagnje* tudi ni iz lat. *agnus*, od kod je izposojena beseda *deska* se ne da lahko določiti, je *komaj* res *kaum*, še ni dognano (prim. Archiv VIII. 170, IX. 150.)

Ne dvomim, da se bode nova izdaja mej Slovenci tako udomačila kakor prejšnje in da se bodo uresničile besede, s katerimi sklepa izdajatelj svoj predgovor.

Na Dunaji 19. maja 1889.

V. Oblak.

preparirali, uvrščena sedaj veljavna določila. V dodatku te izdaje se dalje nahajajo zakoni o prikladah po sili, ob občinskih taksah, o davku od psov in pa novela h kazenskemu zakonu od leta 1867., ki je glede aktivne in pasivne volilne pravice v bistveni zvezi z občinskim volitvenim redom. Naposled prav posebno ugaja izdaji pridejani natančni register k občinskemu redu in k občinskemu volitvenemu redu.

— („Prva vipavska sadjarska zadruga na Slapu“) otvori dne 27. t. m. v Ljubljani v novi hiši pri nunskem samostanu svojo prodajalnico in zalogo. V tej zalogi dobivalo se bode po letnem času vedno najlepše in najokusnejše vipavsko sadje, pri priliki tudi zelenjave in sočivja. Cene bodo blagu primerne in kolikor možno nizke. Pri nakupu celih košev, kar se posebno priporoča gg. gostilničarjem in gospodi sploh, znižale se bodo cene à kilogram in računili koški po stalnih cenah, ki se pri returniranju vrnejo. V obče pa so cene stalne in v razstavnem oknu naznanjene. „Prvo vipavsko sadjarsko zadrugo“, ki ima namen odstraniti prekupčevalni sistem, torej koristiti kmetu in konsumentu, priporočamo najtojeje.

— (Načelstvo „Zveze slovenskih posojilnic v Celji“) prosi vse posojilnice, da pošljejo vsaj v osmih dneh letne račune za 1888. l., da se morejo potem priobčiti v opravljenem izkazu v „Zadrugi“. Tudi naj pošljejo novejšo posojilnico svoje sedanje stanje in pa natančni naslov svoj, tako, da v ta važni izkaz skupnega delovanja vseh posojilnic pridejo vse do zdaj ustanovljene posojilnice.

— (Pojasnilo.) Opozorjen na to, da bi kdo, kateremu tukajšnje razmere neso nič znane, utegnil neke besede v dopisu „iz Slavine“ v št. 116. „Slov. Naroda“ nehote napak obračati, jih s tem prav rad v toliko pojasnim, da nikakor ne merijo na občeprijubljene, za šolo povse vnetega našega kapelana č. g. J. Strupija.

— (V Radovljici) postavili so te dni velike nove orgle. To je bil zadnji čin g. umirovljenega župnika Bononija, ki se je že v Kranj preselil.

— (Akad. društvo „Triglav“ v Gradcu) ima v soboto, dne 25. maja v hotelu „Zum goldenen Ross“ svoje II. redno zborovanje. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo revizorjev. 3. Poročilo odbora ad hoc. 4. Slučajnosti. Začetek ob 8. uri zvečer. Gostje dobro došli.

— (Požar.) Pretekli ponedeljek ob 1/2 12. uri dopoludne pogorela je Josipu Logarju v Grhovem hiša. Ker je bil ravno v bližnjem Cerknici semenj, bilo je malo ljudstva doma, a ker stoji hiša na koncu vasi in ker je burja žarke od vasi proti jezeru podila, se ogenj ni razširil in hitro pogasil. Škoda ceni se na 300 gl. Pogorelec je pri francosko-ogerskej zavarovalnici za 250 gl. zavarovan. Uzrok ognju neznan.

— (Narodna čitalnica v Škofji Loki) priredi besedo dne 26. t. m. v svojih prostorih v prid podpornemu društvu slovenskih velikošolcev na Dunaji. Pri besedi sodelujejo iz posebne prijaznosti nekateri gospodje pevci iz Ljubljane. Vspored: 1. D. Jenko: „Što čutiš“, moški zbor. 2. Iv. pl. Zajc: „Domovini i ljubavi“, tenor-solo s spremljevanjem glasovira; solo poje g. Bučar, spremljuje g. P. Lozar. 3. Dr. Ipavec: „Mrak“, čveterospev, pojo g. Bučar, Štamcar, Piancki, Petrič. 4. Rhode: „Air varié“, op. 10. za gosli in glasovir; svira g. P. Lozar, spremljuje na glasovirju gdč. Grbčeva. 5. Lisinski: „Stanak“, čveterospev, pojo gg. Bučar, Štamcar, Piancki, Petrič. 6. A. Nedvéd: „Pozdrav“, moški zbor z bariton-solo; solo poje g. Piancki. 7. Ples. — Pričetek ob 8. uri zvečer. Ustopnina za čitalnične člane 30 kr. od osebe, za nečlane 50 kr. Nadplačila se hvaležno vsprejemajo. K tej besedi vabi najuljudnejše odbor.

— (Slovenjegraško okrajno glavarstvo) naznanja, da je Ivan Petek 34 let star, pred kakimi šestimi tedni z gonjačem Avgustinom Varjačcem iz svojega rojstvenega kraja, iz Hlavnice pri Krapini na Hrvaškem, prašiče na Štajersko gnal od takrat pa izginil. Ker je gotovo, da je skupilo za prodane prašiče seboj nosil, in ker je iz Mislinja, kjer je poslednjič bival, do doma samo dan hoda, se sumi, da sta Petek in Varjačič na potu bila napadena, umorjena in oropana. Petek je srednje velikosti, črnomaljastega lica, ima rujave lase, sive oči, plave brke. Oblečen je bil v karirane hlače, temen telovnik, kratak jopič od raševine, ru-

deče pisano srajco. Na glavi imel nizek rujav klobuk, za obuvalo pa visoke škornje. Varjačič, 26 let star, ima črne lase, temne oči šilast nos, črne brke. Oblečen je bil v sive hlače, rudečo srajco, temno suknjo, črn telovnik, črn klobuk in škornje.

— (Iz toplic.) V Laški trg prišlo je do 15. t. m. 120 strank z 228 osobami, v Krapinske Toplice do 17. t. m. 213 strank z 263 osobami.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 23. maja. O nezgodi posebnega vlaka, s katerim se je cesarica vozila, se sedaj pripoveduje, da so se za salonskim vagonom cesaričinim prevrnili trije vagoni, od katerih je eden močno, drugi pa menj poškodovan. Iz salonskega vagona cesaričinega dalo se je takoj znamenje. Ko je danes cesar cesarico pozdravil, opisaval mu je nadvojvoda Fran Salvator ves dogodek. Cesar je dejal: „To bi se bilo lahko hudo končalo.“

Dunaj 23. maja. Do jeseni bode vsa pehota oborožena z novimi puškami.

Praga 23. maja. Tramvajski vozniki ustavili so danes popoldne službe. Tramvaj ne vozi.

Praga 23. maja. Strajkujoči vozniki zahtevajo dvanajst ur dela na dan.

Praga 23. maja. Strajkujoči delavci iz premogovih jam pri Kladnem zahtevajo, da se upelje normalna mezda, delo pa določi na osem ur na dan. Žandarmerija pomnožena odšla. Mir se ni rušil.

Praga 23. maja. V valjalnici v Kladnem ustavilo se je delo, ker zaradi strajka nedostaje premoga. Pisarniški načelnik Pražke železninske družbe odpotuje jutri v Kladno. Po došlih vesteh prične se jutri strajk v štirih jamah Pražke železninske družbe. V jamah državne in Buštehrajске železnice ni strajka.

Bruselj 23. maja. Gibanje belgijskega strajka vedno ozbiljneje.

Berolin 23. maja. Cesar podaril Cripsiju v znamenje posebne milosti svojo podobo in imenoval kraljeviča italijanskega ritmajstrom v 13. husarskem polku.

Dunaj 24. maja. „Wiener Zeitung“ objavlja koncesijsko pismo za lokalno železnico in Ljubljane v Kamnik, dalje zakon za zgradbo železnice Jaslo-Rzeczov ob državnih troških.

Praga 24. maja. Tramvajski strajk še traje, v Kladnem se strajk širi.

Berolin 24. maja. Italijanski kralj in kraljevič bila sta zvečer na obedu pri Lamay-i. Po obedu prišel cesar nepričakovano, a kralju italijanskemu na veselje, ostal tri četrt ure ter odšel potem mej burnimi klici ljudstva s kraljem v dvorec.

Berolin 24. maja. Zidarji sklenili, da se danes delo sploh ustavi. Tesarji sklenili, da se strajk nadaljuje do ponedeljka.

Razne vesti.

* (Usmrtenje.) Iz Linca se dne 22. t. m. javlja: Danes ob sedmih zjutraj obesil je Dunajski rabelj pl. Seyfried na dvorišči deželnega sodišča roparskega morilca Steigerja. Nesrečni mož umrl je ves skesan v petih minutah.

* (Redka starost.) V Tokaji na Gorenjem Ogerskem umrl je 3. t. m. Dragotin Vigh v 112. letu svoje dobe. Ranjki bil je rojen dne 7. julija 1777. leta in do konca svojega življenja pri zdravi pameti. Letošnjo pomlad gradil je zase še novo hišo ter vsak dan prav skrbno nadzoroval delavce pri delu.

* (Topničar — milijonar.) Kakor se iz Londona poroča, prejel je te dni pomorski topničar Herbert Skinner 6 milijonov goldinarjev in več tisoč oral dobro obdelanih zemljišč kot tretjina velikanke dedščine. Drugi dediči se pak še neso oglašili radi dedščine pri najvišjem sodnem dvoru Londonskem. Najnovejši milijonar je še le 31 let star, a oženjen in oče petero otrok, kateri sedaj ne bodo trpeli pomanjkanja. Bogatin odkupil se je takoj od vojaške službe za nezatno vsoto 10 funtov šterlingov, t. j. 100 gl., ter se urno preselil iz vojašnice v — prekrasno vilo.

„LJUBLJANSKI ZVON“

stoji

za vse leto gl. 4.60; za pol leta gl. 2.30; za četrt leta gl. 1.15.

Zahvala.

Slavno vodstvo „Družbe sv. Cirila in Metoda“ blagovolilo nam je že zopet poslati v obilnej meri učil za naše ubožne učence. Presrečna mu zahvala za to izdatno podporo! Bog daj tej družbi rast in razcvit, da bode mogla tem bolj uspešno delovati!

Načelnikstvo Bolške podružnice,
dne 18. maja 1889.

S. Gregorčič.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
23. maja	7. zjutraj	737.6 mm.	18.2° C	sl. svz.	jas.	0.30 mm.
	2. popol.	736.7 mm.	20.6° C	z. jvz.	obl.	
	9. zvečer	736.8 mm.	15.0° C	sl. vzh.	d. jas.	dežja.

Srednja temperatura 17.9°, za 2.5° nad normalom.

Dunajska borza

dné 24. maja t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	danes
Papirna renta	86.10	85.90
Srebrna renta	86.30	86.25
Zlata renta	109.35	109.30
5% marcna renta	100.75	100.70
Akcije narodne banke	910.—	909.—
Kreditne akcije	308.25	308.—
London	118.—	118.30
Srebro	—	—
Napol.	9.37 1/2	9.39
C. kr. cekini	5.60	5.61
Nemške marke	57.70	57.80
4% državne srečke iz l. 1864	250 gld.	135 gld.
Državne srečke iz l. 1864	100 "	180 "
Ögerska zlata renta 4%	102 "	40 "
Ögerska papirna renta 5%	97 "	35 "
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104 "	75 "
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	124 "
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118 "	50 "
Kreditne srečke	100 gld.	186 "
Budolfove srečke	10 "	21 "
Akcije anglo-avstr. banke	120 "	129 "
Tramway-društ. velj. 170 gld. a v.	234 "	75 "

Nič več mokre noge ali trdo usnje!

To doseže le I. Bendiksa iz Št. Valentin

c. kr. privilegovana nepremočljiva

hranilna mast za usnje,

potrjena s stotinami spričeval (cene: cela škatlja 1 gld., 1/2 škatlje 50 kr., 1/4 škatlje 25 kr., 1/8 škatlje 12 1/2 kr.); potem za likanje usnja ravnokar patentovana

hranilna tinktura za usnje,

ne lak za usnje ali momentni lik, tudi ne apretura za usnje, marveč bolj oljnato likalno črnilo, katero je preskusilo c. kr. državno vojno ministerstvo ter dovolilo, da se sme rabiti za usnje v c. kr. armadi. Cene: 1 kilo 1 gld. 20 kr., 1 steklenica št. 1: 1 gld., št. 2: 40 kr., št. 3: 20 kr. — Razprodajalec rabat. Dobiva se v vseh večjih krajih mornarije; v Ljubljani pri gg. Schusnig-u & Weber-ju in A. Krisper-ju. — Svarimo pred ponarejanji! — Prosi se za ponudbe v razprodajanju, kjer še ni založbi.

FRAN CHRISTOPH-ov (314-8)

svetli lak za tla

je brez duha, se hitro suši in dolgo traja.

Zaradi teh praktičnih lastnosti in jedinstvenega rabljenja se posebno priporoča, kdor hoče sam lakirati tla. — Sobe se v dveh urah zopet lahko rabijo. — Dobiva se v različnih barvah (prav kakor oljnate barve) in brezbarven (ki daje samo svilo). — Uzorci lakiranja in navod rabi dobé se v vseh zalozgah.

Dobiva se v Ljubljani pri **FRAN CHRISTOPH, IVANU LUCKMANN-U.** izumitelj in jedini izdelovatelj pristnega svetlega laka za tla, PRAGA & BEROLIN.

Otvorenje vrta.

Udano podpisani si usoja naznanjati, da je zopet otvorena

gostilnica na Glinicah

(poprej „Pri Miklavu“)

z velikim lepim vrtom

in prosi za mnogobrojni obisk.

Za dobre pijače, ukusna gorka in mrzla jedila, kavo, čokolado i. t. d., kakor tudi za točno postrežbo se bode najboljšo skrbelo.

Vsak četrtek ob 7. uri pečenka na ražnji.

Z velespoštovanjem

Andrej Zallar.

(388-1)

Radenska

kisla voda po natriju in litiju najbogatejša

preskušeno zdravilno sredstvo proti mehurnim boleznim, kamenu v mehurju, protinu, dalje proti boleznim v žledci, mokrih, dolgo trajnemu kataru dihal, zlatej žil in zlatenici.

Poskusi doktorjev: Garrud, Biswanger, Carlodci, mokrih, dolgo trajnemu kataru dihal, zlatej žil in zlatenici.

Ure so dokazali, da ima ogjenokisliti litij največjo raztopilno moč pri sečnokislinskih izločkih, iz česar se sklepa na najugodniše nainke Radenske kisle vode.

Kot okrepjujoča pijača z vinom ali sadnimi sokovi in sladkorjem pomešana, je Radenska voda v obče priljubljena.

Kopališče Radensko

Kopanje v slatini in v jeklenici upliva posebno pri: protinu, bolečinah mokrih, malokrvnosti, ženskih boleznih, slabostih i. t. d.

Stanovališče po cen.

Prospekt (brezplačno) od ravnateljstva: Kopališče Radence blizu Ljutomeru.

Radenska kisla voda, ob vznožji Slovenskih goric, ne zamenjati z Radgonsko, to je Radkersburger.

Čeravno Radenska kisla voda stoji več kot jeden dan v odprti posodi, vendar se peni prav močno, ako se z vinom pomeša, ker ima v sebi spojene ogljikove kisline. To svojstvo pa jo odlikuje pred mnogimi drugimi kislinami, katere imajo navadno le prosto ali manj trdno spojeno ogljikovo kislino, ki se že pogubi in razkadi, kakor hitro se steklenica odmaši. (264-6)

Zaloga Radenske kisle vode pri **F. Plautz-1** in **M. Kastner-ji** v Ljubljani.

Cinkova ploščevina,

izvrstni izdelek (369-2)

ces. kralj. cinkove ploščivnice v Celji.

Jedino razprodajo za južne dežele cesarstva ima

D. Rakusch, trgovina z železom, v Celji.

NIZKE za prodajalce na drobno **CENE.** primerne

Tujci:
22. maja.

Pri **Maličci:** Schmitt iz Monakovega. — Jaitales z Dunaja. — Talpa, Ehrlich z Dunaja. — Kawelkr, Waldheim z Dunaja. — Wellisch, Frankman z Dunaja. — Kaszas iz Gradca. — Klemperer iz Prage. — Degen iz Kolina. — Fabiani z Dunaja. — Meuschel iz Norimberka. — Haas iz Celja. — Hafner in Korošec iz St. Petra.

Pri **Slonu:** Feldman iz Gradca. — Frankel iz Gradca. — Vodnik iz Karlova. — vitez pl. Datronsky iz Pulja. — Lange z Berolina. — Plaminic iz Starega trga. — Lavič iz Starega trga. — Tauber, Monschein, Wassermann z Dunaja. — Göpfert, Wachtl iz Plzna. — pl. Raininghaus iz Gradca. — Munda iz Breži.

Pri **Avstrijskem cesarji:** Weissteiner od Nove Stifte. — Supan iz Breznice. — Preširn iz Sela. — Ribar iz St. Vida. — Klinar iz Kroke. — Maly iz Idrije. — Rupnik iz Spodnje Idrije.

Pri **Bavarskem dvoru:** Salter iz Trbiža.

Umrli so v Ljubljani:

23. maja: Pavla Batulin, 7 let, in Marija Batulin, 16 let, vrtnarjevi hčeri. Marije Terezije cesta št. 1, za škrlatico. — Albert Ebner, narednikov sin, 4 1/2 mes., Gospodske ulice št. 10, za božjastjo.

24. maja: Fran Mihelič sobnega slikarja sin, 2 mes., Ulice na grad št. 10, za vnetjem možgan.

VIZITNICE

v elegantnej obliki priporočila po ceni

„Narodna Tiskarna“
v Ljubljani.

KMETOVALEC.

Ustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo
c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 16. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na 1/2 strani 8 gld., na 1/4 strani 5 gld. in na 1/8 strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družbenikom izdatno ceneje. Vse inserate zunaj Kranjskega sprejemata le Haasenstern & Vogler na Dunaji (Wien, I., Wallfischgasse Nr. 10).

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 5.

Z l. 1889. nastopi „KMETOVALEC“ VI. letnik. „KMETOVALEC“ je edini večji gospodarski list in ob enem največji, zato ni čuda, ako je med najbolj razširjenimi slovenskimi listi. V l. 1888. prinesel je „KMETOVALEC“ na 212 straneh velike oblike 80 večih in 105 manjših gospodarskih in sicer poljedel- skih, živinarskih, vinarskih in gozdnarskih člankov, nad 135 splošno zanimivih odgovorov na gospodarska vprašanja, katera so stali naročniki uredništvu, blizu 175 gospodarskih novic i. t. d. To berilo razjasnjevalo je 50 podob. „VRTNAR“ je poseben vrtnarski strokovni list, katerega dobivajo naročniki „KMETOVALECA“ zastoj. „VRTNAR“ je prinesel l. 1888. na 96 straneh velike osmerke 85 večih in 78 manjših sadjarskih in vrtnarskih člankov ter blizu 70 podob. — Berilo v „KMETOVALECU“ in „VRTNARJU“ je danes za naprednega kmetovalca tako važno, da ne sme biti slovenskega gospodarja brez teh koristnih listov. — „KMETOVALEC“ s prilogo „VRTNAR“ stoji na leto 2 gld., gg. učitelji plačajo pa le polovico. Udje c. kr. kmetijske družbe dobivajo „KMETOVALECA“ zastoj. — Naročila sprejema c. kr. kmetijska družba v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 5. Naročniki, ki vstopijo med letom, dobijo vse izšle številke. (874-6)